Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

Ukaz o proglašenju Zakona o međunarodnom privatnom pravu

Proglašavam **Zakon o međunarodnom privatnom pravu**, koji je donijela Skupština Crne Gore 25. saziva, na šestoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2013. godini, dana 23. decembra 2013. godine.

Broj: 01-1973/2

Podgorica, 30. decembra 2013. godine

Predsjednik Crne Gore,

Filip Vujanović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 Ustava Crne Gore i Amandmana IV stav 1 na Ustav Crne Gore, Skupština Crne Gore 25. saziva, na šestoj sjednici drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2013. godini, dana 23. decembra 2013. godine, donijela je

Zakon o međunarodnom privatnom pravu

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. 1/2014 od 9.1.2014. godine i 6/2014, stupio je na snagu 17.1.2014, a primenjuje se od 9.7.2014.

DIO PRVI
MJERODAVNO PRAVO

Glava I
OSNOVNE ODREDBE

Predmet zakona

Član 1 Ovim zakonom uređuju se pravila za određivanje mjerodavnog prava u privatnopravnim odnosima sa međunarodnim elementom (u daljem tekstu: kolizione norme), pravila o nadležnosti sudova i drugih organa za raspravljanje tih odnosa i pravila postupka, kao i pravila za priznavanje i izvršenje stranih sudskih i arbitražnih odluka i odluka drugih organa.

Odnos prema međunarodnim ugovorima i drugim zakonima

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na odnose iz člana 1 ovog zakona ako su ti odnosi regulisani međunarodnim ugovorom ili drugim zakonom.

Shodna primjena

Član 3

Ako za neki odnos iz člana 1 ovog zakona ovim zakonom nije propisano pravilo za određivanje mjerodavnog prava shodno se primjenjuju odredbe i načela ovog zakona, načela pravnog poretka Crne Gore i načela međunarodnog privatnog prava.

Uzvraćanje i (pre)upućivanje

Član 4

Ako bi po ovom zakonu trebalo primijeniti pravo strane države, primjenjuju se pravne norme te države, uključujući i kolizione norme, osim ako ovim ili drugim zakonom nije drukčije propisano.

Uzvraćanje na pravo Crne Gore ili upućivanje na pravo treće države nije dopušteno ako se radi o:

1) pravnom položaju pravnih lica i oblicima organizovanja koji nemaju svojstvo pravnog lica;

2) formi pravnih poslova;

3) izboru mjerodavnog prava;

4) izdržavanju;

5) ugovornim odnosima;

6) vanugovornim odnosima.

U slučaju da kolizione norme strane države uzvraćaju na pravo Crne Gore ili upućuju na pravo treće države, primjenjuje se materijalno pravo Crne Gore, odnosno materijalno pravo treće države.

Nejedinstven pravni poredak

Član 5

Ako je mjerodavno pravo države čiji pravni poredak nije jedinstven, a pravila ovog zakona ne upućuju na određeno pravno područje u toj državi, mjerodavno pravo određuje se po pravilima tog pravnog poretka.

Ako se mjerodavno pravo države čiji pravni poredak nije jedinstven ne može utvrditi na način iz stava 1 ovog člana, mjerodavno je pravo područja u toj državi sa kojim postoji najbliža veza.

Utvrđivanje sadržine stranog mjerodavnog prava

Član 6

Sud ili drugi organ nadležan za odlučivanje (u daljem tekstu: sud ili drugi nadležni organ) po službenoj dužnosti utvrđuje sadržinu stranog mjerodavnog prava.

Organi iz stava 1 ovog člana utvrđuju sadržinu stranog prava u skladu sa međunarodnim ugovorima, a mogu zatražiti i obavještenje o stranom pravu od ministarstva nadležnog za poslove pravosuđa, kao i mišljenje stručnjaka i specijalizovanih institucija.

Stranke u postupku mogu podnijeti i ispravu o sadržini stranog prava ili na drugi način pomoći sudu ili drugom nadležnom organu.

Sud ili drugi nadležni organ može obavezati stranke da sarađuju u utvrđivanju sadržine stranog prava kada su stranke izabrale koje će se strano pravo primjenjivati.

Tumačenje i primjena stranog prava

Član 7

Strano pravo tumači se i primjenjuje onako kako se tumači i primjenjuje u državi o čijem se pravu radi.

U slučaju neprimjenjivanja stranog prava, kao i pogrešnog tumačenja i primjene stranog prava, mogu se podnositi pravna sredstva.

Klauzula odstupanja

Član 8

Izuzetno, pravo određeno na osnovu ovog zakona se neće primijeniti ukoliko je, s obzirom na sve okolnosti slučaja, očigledno da odnos sa tim pravom ima vrlo slabu vezu, a postoji bitno bliža veza sa nekim drugim pravom.

Odredba stava 1 ovog člana se neće primjenjivati kad same stranke izaberu pravo mjerodavno za njihov odnos.

Javni poredak

Član 9

Neće se primijeniti odredba stranog prava čije je dejstvo očigledno suprotno javnom poretku Crne Gore.

Norme neposredne primjene

Član 10

Norme prava Crne Gore čija se primjena smatra posebno važnom za zaštitu javnog interesa, kao što je to politički, društveni ili ekonomski sistem države, primjenjuju se na sve slučajeve na koje se te norme odnose, bez obzira na pravo koje je mjerodavno.

Izuzetno, sud može uzeti u obzir norme neposredne primjene druge države sa kojom je odnos blisko povezan.

Prilikom odlučivanja o uzimanju u obzir normi iz stava 2 ovog člana, sud cijeni njihovu prirodu i svrhu, kao i posljedice njihove primjene ili neprimjene.

Glava II
PRAVNI POLOŽAJ LICA

I. PRAVNI POLOŽAJ FIZIČKOG LICA

Državljanstvo

Član 11

Da li lice ima državljanstvo određene države utvrđuje se prema pravu te države.

Ako lice koje je crnogorski državljanin ima i državljanstvo neke druge države smatra se da ima samo crnogorsko državljanstvo.

Ako lice koje nije crnogorski državljanin ima dva ili više državljanstva, smatra se da ima državljanstvo države sa kojom je ovo lice na osnovu svih okolnosti u najbližoj vezi, naročito uzimajući u obzir uobičajeno boravište tog lica.

Ako lice nema državljanstvo ili se njegovo državljanstvo ne može utvrditi, mjerodavno pravo određuje se prema uobičajenom boravištu tog lica.

Ako lice ima status izbjeglice ili azilanta, mjerodavno pravo je pravo države u kojoj se nalazi uobičajeno boravište tog lica.

Ako se ne može utvrditi uobičajeno boravište lica, mjerodavno pravo je pravo države sa kojom je to lice u najbližoj vezi.

Uobičajeno boravište

Član 12

Uobičajeno boravište fizičkog lica, u smislu ovog zakona, je mjesto u kojem fizičko lice pretežno boravi, nezavisno od upisa u evidenciju nadležnog organa ili odobrenja boravka ili nastanjenja i bez obzira na to da li je boravak vremenski unaprijed ograničen. Prilikom određivanja uobičajenog boravišta treba voditi računa o okolnostima lične ili poslovne prirode koje ukazuju na trajnije veze sa tim mjestom ili na namjeru da se takve veze zasnuju.

Na uobičajeno boravište fizičkog lica koje obavlja poslovnu djelatnost, za odnose iz glave V i VI ovog zakona primjenjuju se odredbe čl. 40 i 51 ovog zakona.

Pravna sposobnost

Član 13

Za pravnu sposobnost fizičkog lica mjerodavno je pravo države čiji je državljanin to lice.

Poslovna sposobnost

Član 14

Za poslovnu sposobnost fizičkog lica mjerodavno je pravo države čiji je državljanin to lice. Ukoliko mjerodavno pravo za određeni pravni odnos predviđa posebne pretpostavke o poslovnoj sposobnosti, primijeniće se to pravo.

Ako je zaključen ugovor između lica koja se nalaze u istoj državi, lice koje je po pravu te države poslovno sposobno ne može se pozivati na svoju poslovnu nesposobnost po pravu neke druge države, osim ako je druga ugovorna strana u vrijeme zaključenja ugovora znala za tu poslovnu nesposobnost ili zbog grube nepažnje za to nije znala.

Odredba stava 2 ovog člana ne važi za pravne poslove iz porodičnih i nasljednih odnosa, kao i za pravne poslove koji se odnose na stvarna prava na nepokretnostima koje se nalaze u drugoj državi, a ne u državi u kojoj je posao zaključen.

Poslovna sposobnost preduzetnika

Član 15

Za poslovnu sposobnost fizičkog lica da obavlja privrednu djelatnost bez osnivanja pravnog lica

mjerodavno je pravo države u kojoj je to lice registrovano kao preduzetnik. Ukoliko registracija nije potrebna, mjerodavno je pravo države u kojoj fizičko lice ima glavno mjesto poslovanja.

Starateljstvo

Član 16

Za stavljanje pod starateljstvo i prestanak starateljstva, kao i za odnose između staraoca i lica pod starateljstvom mjerodavno je pravo države čiji je državljanin lice pod starateljstvom.

Privremene zaštitne mjere prema stranom državljaninu, odnosno licu bez državljanstva koje se nalazi u Crnoj Gori određuju se po pravu Crne Gore i traju dok država čiji je sud ili drugi organ nadležan za odlučivanje ne donese odluku i ne preduzme potrebne mjere.

Odredba stava 2 primjenjuje se i na zaštitu imovine odsutnog stranog državljanina, odnosno lica bez državljanstva koje se nalazi na teritoriji Crne Gore.

Lično ime

Član 17

Za određivanje ili promjenu ličnog imena mjerodavno je pravo države čiji je to lice državljanin.

Dejstvo promjene državljanstva na lično ime određuje se po pravu države čije je državljanstvo lice steklo. Ukoliko je lice bez državljanstva, dejstvo promjene uobičajenog boravišta na lično ime određuje se po pravu države u kojoj lice ima novo uobičajeno boravište.

Za zaštitu ličnog imena mjerodavno je pravo određeno na osnovu pravila iz Glave VI ovog zakona.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, za određivanje ili promjenu ličnog imena prilikom ili nakon sklapanja braka u Crnoj Gori, supružnici mogu izabrati lično ime po pravu države čiji je državljanin jedan od supružnika ili po pravu Crne Gore ako jedan od supružnika ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori. Ako je izjava o promjeni ličnog imena data nakon sklapanja braka, ta izjava mora biti u formi javne isprave.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, nosioci roditeljskog prava mogu pred matičarem izjaviti da će se na prezime djeteta primjenjivati pravo države čiji je državljanin jedan od roditelja ili pravo Crne Gore ako jedan od njih ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori. Ako je izjava o promjeni prezimena data nakon izdavanja izvoda iz matične knjige rođenih, ta izjava mora biti u formi javne isprave.

Za dejstva izbora ličnog imena, odnosno prezimena izvršena na osnovu st. 4 i 5 ovog člana na dijete, ako se mijenja prezime maloljetnog lica koje je napunilo deset godina, potrebna je njegova saglasnost ukoliko je sposobno da izrazi svoje mišljenje.

Proglašenje nestalog lica umrlim

Član 18

Za proglašenje nestalog lica umrlim mjerodavno je pravo države čiji je državljanin bilo to lice u vrijeme nestanka. Ukoliko je lice bez državljanstva, uslovi i posljedice proglašenja nestalog lica umrlim određuju se po pravu države u kojoj je lice imalo posljednje uobičajeno boravište.

Privremene mjere za očuvanje i zaštitu imovine lica koja se nalazi na teritoriji Crne Gore određuju se po pravu Crne Gore.

Lice koje ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori može se po pravu Crne Gore proglasiti za umrlo ukoliko to zahtijeva lice koje za to ima pravni interes.

II. PRAVNI POLOŽAJ PRAVNOG LICA, OBLIKA

ORGANIZOVANjA BEZ SVOJSTVA PRAVNOG LICA I DRŽAVE

Pravno lice

Član 19

Za pravno lice mjerodavno je pravo države po kojem je ono osnovano.

Ako pravno lice ima stvarno sjedište u drugoj državi, a ne u državi u kojoj je osnovano i po pravu te druge države mjerodavno je pravo te druge države, primjenjuje se pravo države u kojoj se nalazi stvarno sjedište.

Organizacioni oblici bez svojstva pravnog lica

Član 20

Za organizacione oblike koji nemaju svojstvo pravnog lica mjerodavno je pravo države u kojoj su upisani ili osnovani.

Primjena mjerodavnog prava

Član 21

Pravo koje je mjerodavno na osnovu čl. 19 i 20 ovog zakona odnosi se naročito na:

1) osnivanje, pravnu prirodu i pravno organizacioni oblik;

2) ime ili naziv;

3) pravni subjektivitet i sistem upravljanja;

4) osnivanje, nadležnost i funkcionisanje organa pravnog lica, odnosno drugog organizacionog oblika;

5) zastupanje;

6) sticanje i gubitak članstva, kao i sa tim povezana prava i obaveze;

7) odgovornost za obaveze;

8) posljedice povrede zakona ili osnivačkog akta;

9) reorganizaciju i prestanak pravnog lica, odnosno drugog organizacionog oblika.

Država kao subjekt u privatnopravnim odnosima sa međunarodnim elementom

Član 22

Ovoj zakon primjenjuje se i na privatnopravne odnose sa međunarodnim elementom u kojima je jedna strana država ukoliko zakonom nije drukčije određeno.

Glava III
PRAVNI POSLOVI, ZASTUPANjE I ZASTARJELOST

Forma pravnih poslova i pravnih radnji

Član 23

Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, smatra se da su pravni posao i pravna radnja u pogledu forme punovažni ako su punovažni bilo po pravu mjesta gdje je pravni posao zaključen, odnosno pravna radnja preduzeta, bilo po pravu koje je mjerodavno za sadržinu pravnog posla, odnosno pravne radnje.

Ugovorno zastupanje

Član 24

Za odnose između vlastodavca i trećeg lica, za postojanje i obim ovlašćenja zastupnika, kao i za dejstva nastala korišćenjem ili navodnim korišćenjem tih ovlašćenja mjerodavno je pravo koje su izabrali vlastodavac i treće lice, pod uslovom da je taj izbor poznat ili je mogao biti poznat zastupniku.

U odsustvu izbora mjerodavnog prava, za pitanja iz stava 1 ovog člana mjerodavno je pravo države u kojoj je djelovao zastupnik. Ako je zastupnik djelovao prilikom obavljanja svoje profesionalne djelatnosti, mjerodavno je pravo mjesta u kojem je zastupnik imao poslovno sjedište, pod uslovom da je to mjesto poznato ili je moglo biti poznato trećem licu.

Izuzetno od st. 1 i 2 ovog člana, ako je predmet zastupanja pravo na nepokretnosti, za pitanja iz stava 1 ovog člana mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi nepokretnost.

Pravo određeno na osnovu st. 1 i 2 ovog člana primenjuje se i na odnose između zastupnika i trećeg lica koji proističu iz činjenice da je zastupnik djelovao u okviru svojih ovlašćenja, da ih je prekoračio ili da je djelovao bez ovlašćenja.

Zastarjelost

Član 25

Za zastarjelost je mjerodavno pravo koje je mjerodavno za sadržinu pravnog posla, odnosno pravne radnje.

Glava IV
STVARNA PRAVA I PRAVA NA PREDMETIMA INTELEKTUALNE SVOJINE

I. STVARNA PRAVA

Stvarna prava na nepokretnim stvarima

Član 26

Za sticanje, prestanak, sadržinu i vršenje stvarnog prava na nepokretnoj stvari mjerodavno je pravo države u kojoj se stvar nalazi.

Stvarna prava na pokretnim stvarima

Član 27

Za sticanje i prestanak stvarnog prava na pokretnoj stvari mjerodavno je pravo države u kojoj se pokretna stvar nalazila u vrijeme preduzimanja radnje ili nastupanja okolnosti na kojoj se zasniva sticanje ili prestanak stvarnog prava.

Ako su pojedine radnje ili okolnosti, koje su neophodne za sticanje ili prestanak stvarnog prava na pokretnoj stvari, nastupile u jednoj državi, smatraće se ostvarenim i u drugoj državi u kojoj je nastupila posljednja radnja ili okolnost kojom se zasniva sticanje ili prestanak stvarnog prava.

Za sadržinu i vršenje stvarnog prava na pokretnoj stvari mjerodavno je pravo države u kojoj se stvar

nalazi.

Vrsta stvari

Član 28

Za određivanje da li se stvar smatra pokretnom ili nepokretnom mjerodavno je pravo države u kojoj se stvar nalazi.

Premještanje pokretnih stvari u Crnu Goru (mobilni sukob zakona)

Član 29

Ako se pokretna stvar, na kojoj je punovažno stečeno stvarno pravo u drugoj državi, premjesti u Crnu Goru, stečeno stvarno pravo se priznaje u Crnoj Gori, ukoliko pravo Crne Gore poznaje stvarno pravo koje je po sadržini i dejstvima ekvivalentno stvarnom pravu koje je stečeno u drugoj državi.

Na sadržinu, vršenje i registraciju stvarnog prava na pokretnoj stvari iz stava 1 ovog člana primjenjuje se pravo Crne Gore.

Ako je prema pravu Crne Gore neophodna registracija stvarnog prava iz stava 1 ovog člana i ako se ono registruje u roku od 30 dana od dana kada je stvar dospjela u Crnu Goru, danom registracije smatra se dan kada je stvar dospjela na teritoriju Crne Gore.

Stvari u prevozu

Član 30

Za sticanje i prestanak stvarnih prava na stvarima u prevozu mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi odredište tih stvari.

Za stvarna prava na stvarima za ličnu upotrebu koje putnik nosi sa sobom mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi njegovo uobičajeno boravište.

Prevozna sredstva

Član 31

Za sticanje, prenos i prestanak stvarnih prava na prevoznim sredstvima mjerodavno je:

1) pravo države pod čijom zastavom brod plovi;

2) pravo države u kojoj je vazduhoplov upisan;

3) pravo države u kojoj se nalazi mjesto poslovanja lica koje koristi (eksploatiše) sredstvo za željeznički, odnosno drumski saobraćaj.

Punovažnost upisa

Član 32

Za punovažnost upisa kojima se stiču, prenose ili gase stvarna prava mjerodavno je pravo države u kojoj se stvar nalazila u trenutku zaključenja pravnog posla.

Kulturna dobra

Član 33

Ako je stvar koja je proglašena kulturnim dobrom određene države protivpravno iznijeta sa njene teritorije, na zahtjev države za povraćaj stvari primjenjuje se pravo te države, osim ako izabere pravo države na čijoj se teritoriji stvar nalazi u trenutku isticanja zahtjeva za povraćaj stvari.

Ako pravo države koja je određenu stvar proglasila svojim kulturnim dobrom ne pruža zaštitu savjesnom držaocu kulturnog dobra, on se može pozvati na zaštitu koju mu pruža pravo države na čijoj se teritoriji stvar nalazi u trenutku isticanja zahtjeva za povraćaj dobra.

Primjena mjerodavnog prava za stvarna prava

Član 34

Pravo koje je mjerodavno za stvarna prava odnosi se naročito na:

1) postojanje, vrstu, sadržinu i obim prava;

2) imaoca prava;

3) prenosivost prava;

4) načine sticanja, prenosa i prestanka prava;

5) obaveznost upisa i mogućnost suprotstavljanja trećim licima.

II. PRAVA NA PREDMETIMA INTELEKTUALNE SVOJINE

Opšte odredbe

Član 35

Za postojanje, punovažnost, obim, svojinu, prenosivost, trajanje i povrede autorskih prava, srodnih prava i drugih neregistrovanih prava intelektualne svojine mjerodavno je pravo države u kojoj je zatražena zaštita.

Za postojanje, punovažnost, obim, svojinu, prenosivost, trajanje i povrede registrovanog prava industrijske svojine mjerodavno je pravo države koja je odobrila ili registrovala ovo pravo.

Prava intelektualne svojine nastala u obavljanju poslova iz radnog odnosa

Član 36

Pravo koje je mjerodavno za ugovor o radu odnosi se i na imaoca prava intelektualne ili industrijske svojine, ako je predmet ovog prava nastao u okviru radnog odnosa.

Ugovori koji se odnose na prava intelektualne svojine

Član 37

Za ugovore koji se odnose na prava intelektualne ili industrijske svojine mjerodavno je pravo određeno pravilima Glave V i VII ovog zakona.

Glava V
UGOVORNI ODNOSI

Izbor mjerodavnog prava

Član 38

Za ugovor mjerodavno je pravo koje su ugovorne strane izabrale. Izbor prava mora biti izričit ili da jasno proizilazi iz odredaba ugovora ili okolnosti slučaja. Ugovorne strane mogu izabrati mjerodavno pravo za cijeli ugovor ili samo za jedan njegov dio.

Ugovorne strane se mogu u bilo koje vrijeme sporazumjeti da je za njihov ugovor mjerodavno neko drugo pravo. Promjena mjerodavnog prava poslije zaključenja ugovora ne utiče na punovažnost forme u smislu člana 45 ovog zakona i na prava trećih lica.

Ako su svi drugi elementi činjeničnog stanja u vrijeme izbora prava vezani za drugu državu, a ne za državu čije je pravo izabrano, izborom prava se ne može isključiti primjena prinudnih propisa prava te druge države.

Na postojanje i valjanost saglasnosti stranaka o mjerodavnom pravu primjenjuju se odredbe člana 14 stav 2 i čl. 44 i 45 ovog zakona.

Nepostojanje izbora mjerodavnog prava

Član 39

Ako ugovorne strane nijesu izabrale mjerodavno pravo na osnovu člana 38 ovog zakona, osim za ugovore iz čl. 41, 42 i 43 ovog zakona, kao mjerodavno pravo primjenjuje se:

1) za ugovor o prodaji robe - pravo države uobičajenog boravišta prodavca;

2) za ugovor o pružanju usluga - pravo države uobičajenog boravišta pružaoca usluge;

3) za ugovor o stvarnom pravu na nepokretnosti, kao i zakupu nepokretnosti - pravo države gdje se nepokretnost nalazi;

4) za zakup nepokretnosti najduže šest uzastopnih mjeseci koji je zaključen za privremenu privatnu upotrebu - pravo države u kojoj vlasnik ima uobičajeno boravište, ako je zakupac fizičko lice i ima uobičajeno boravište u istoj državi;

5) za ugovor o franšizingu - pravo države uobičajenog boravišta primaoca franšizinga;

6) za ugovor o distribuciji - pravo države uobičajenog boravišta distributera;

7) za ugovor o prodaji robe na aukciji - pravo države gdje se aukcija održava, ako se to mjesto može odrediti.

Ako se ne radi o ugovoru iz stava 1 ovog člana ili ako bi se na elemente ugovora trebalo primijeniti više tačaka stava 1 ovog člana, za ugovor je mjerodavno pravo države uobičajenog boravišta ugovorne strane koja je dužna ispuniti činidbu koja je karakteristična za taj ugovor.

Ako je iz svih okolnosti slučaja jasno da je ugovor u očigledno bližoj vezi sa nekom drugom državom nego sa državom iz stava 1 ili stava 2 ovog člana, mjerodavno je pravo te druge države.

Ako se na osnovu stava 1 ili stava 2 ovog člana ne može utvrditi mjerodavno pravo, za ugovor je mjerodavno pravo države sa kojom je u najbližoj vezi.

Uobičajeno boravište

Član 40

U smislu ove glave, uobičajeno boravište privrednih društava i drugih subjekata koji obavljaju privrednu djelatnost, bilo da su pravna lica ili organizacioni oblici bez svojstva pravnog lica, je mjesto njihove glavne uprave.

Uobičajenim boravištem fizičkog lica koje obavlja poslovnu djelatnost smatra se njegovo glavno mjesto poslovanja.

Ako se ugovor zaključuje u okviru poslovanja ogranka, zastupništva ili druge poslovne jedinice ili ako je prema ugovoru za ispunjenje odgovoran neki ogranak, zastupništvo ili poslovna jedinica, uobičajeno boravište je mjesto gdje se ogranak, zastupništvo ili druga poslovna jedinica nalazi.

Za određivanje uobičajenog boravišta mjerodavno je vrijeme zaključenja ugovora.

Ugovori o prevozu

Član 41

Ako ugovorne strane za ugovor o prevozu robe nijesu izabrale mjerodavno pravo na osnovu člana 38 ovog zakona, mjerodavno je pravo države uobičajenog boravišta prevoznika, ako se u toj državi nalazi i mjesto utovara ili mjesto isporuke robe ili uobičajeno boravište pošiljaoca. Ako te pretpostavke nijesu ispunjene, mjerodavno je pravo mjesta isporuke robe koje su izabrale ugovorne strane.

Za ugovor o prevozu putnika ugovorne strane mogu izabrati kao mjerodavno samo pravo države u kojoj:

1) putnik ima uobičajeno boravište;

2) prevoznik ima uobičajeno boravište;

3) prevoznik ima sjedište glavne uprave;

4) se nalazi mjesto polaska;

5) se nalazi odredište.

Ako strane za ugovor o prevozu putnika nijesu izabrale mjerodavno pravo iz stava 2 ovog člana, mjerodavno je pravo države uobičajenog boravišta putnika, ako se ili mjesto polaska ili odredište nalazi u toj državi. Ako te pretpostavke nijesu ispunjene, mjerodavno je pravo države uobičajenog boravišta prevoznika.

Potrošački ugovori

Član 42

Za potrošački ugovor mjerodavno je pravo države uobičajenog boravišta potrošača, ako trgovac:

1) obavlja svoju trgovačku ili profesionalnu djelatnost u državi uobičajenog boravišta potrošača;

2) na bilo koji način takvu djelatnost usmjerava prema toj državi ili prema više država, uključujući i tu državu, a ugovor spada u područje te djelatnosti.

Ugovorne strane mogu izabrati neko drugo pravo kao mjerodavno, ali takvim izborom ne može se uskratiti zaštita potrošaču koju ima po prinudnim propisima prava koje bi bilo mjerodavno u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Ako pretpostavke iz stava 1 ovog člana nijesu ispunjene, pravo mjerodavno za potrošački ugovor određuje se primjenom odredaba čl. 38 i 39 ovog zakona.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana ne primjenjuju se na:

1) ugovore o pružanju usluga, ako se te usluge pružaju potrošaču isključivo u državi koja nije država njegovog uobičajenog boravišta;

2) ugovore o prevozu, osim na ugovore kojima se za jedinstvenu cijenu pruža kombinovana usluga putovanja i smještaja;

3) ugovore čiji je predmet stvarno pravo na nepokretnosti ili zakup nepokretnosti, osim ugovora o pravu na vremenski ograničenu upotrebu nepokretnosti (timesharing).

Individualni ugovori o radu

Član 43

Za ugovor o radu mjerodavno je pravo koje su ugovorne strane izabrale u skladu sa članom 38 ovog zakona. Izborom prava ne može se zaposlenom uskratiti zaštita koju ima po prinudnim propisima prava koje bi bilo mjerodavno u slučaju nepostojanja izbora prava iz st. 2 i 3 ovog člana.

Ako ugovorne strane nijesu izabrale mjerodavno pravo, za ugovor o radu mjerodavno je pravo države u kojoj zaposleni ispunjavajući ugovor o radu uobičajeno obavlja svoj posao ili, ako to nije slučaj, iz koje zaposleni ispunjavajući ugovor o radu uobičajeno obavlja svoj posao. U slučaju kad je zaposleni privremeno angažovan u drugoj državi smatra se da je na radu u državi u kojoj uobičajeno obavlja svoj posao.

Ako se mjerodavno pravo ne može odrediti primjenom stava 2 ovog člana, za ugovor je mjerodavno pravo države u kojoj se nalazi poslovna jedinica preko koje je zaposleni angažovan.

Postojanje i materijalna punovažnost

Član 44

Za postojanje i punovažnost ugovora ili pojedinih odredaba ugovora mjerodavno je pravo koje bi bilo mjerodavno za ugovor, da su ugovor ili pojedine odredbe ugovora punovažni.

Ugovorna strana se može pozvati na pravo države svog uobičajenog boravišta radi utvrđivanja činjenice da nije pristala na ugovor ako iz okolnosti slučaja proizilazi da ne bi bilo razumno ocjenjivati njeno ponašanje po pravu koje bi bilo mjerodavno u skladu sa stavom 1 ovog člana.

Forma ugovora

Član 45

Ugovor zaključen između lica koja se nalaze ili čiji se zastupnici nalaze u istoj državi u vrijeme njegovog zaključenja punovažan je u pogledu forme ako ispunjava pretpostavke koje u pogledu forme propisuje pravo koje je u skladu sa ovim zakonu mjerodavno za taj ugovor u pogledu sadržine ili po pravu države gdje je zaključen.

Ugovor zaključen između lica koja se nalaze ili čiji se zastupnici nalaze u različitim državama u vrijeme njegovog zaključenja punovažan je u pogledu forme ako ispunjava pretpostavke koje u pogledu forme propisuje pravo koje je u skladu sa ovim zakonom mjerodavno za taj ugovor u pogledu sadržine ili pravo bilo koje države u kojoj se bilo koja strana ili njen zastupnik nalazio u vrijeme zaključenja ugovora ili pravo države u kojoj je bilo koja strana u to vrijeme imala uobičajeno boravište.

Jednostrana pravna radnja koja se odnosi na ugovor koji je zaključen ili koji treba zaključiti punovažna je u pogledu forme ako ispunjava uslove koje u pogledu forme propisuje pravo koje je po ovom zakonu mjerodavno ili bi bilo mjerodavno za taj ugovor u pogledu sadržine ili pravo države u kojoj je ta pravna radnja preduzeta ili pravo države u kojoj je lice koje je radnju preduzelo u to vrijeme imalo uobičajeno boravište.

Za formu potrošačkih ugovora mjerodavno je pravo države uobičajenog boravišta potrošača.

Ugovor čiji je predmet stvarno pravo na nepokretnosti ili zakup nepokretnosti punovažan je u pogledu forme ako ispunjava uslove u pogledu forme propisane pravom države u kojoj se nepokretnost nalazi, ako po tom pravu ti uslovi:

1) važe bez obzira na to u kojoj je državi ugovor zaključen i koje je pravo mjerodavno za ugovor;

2) spadaju u prinudne propise.

Ustupanje potraživanja

Član 46

Na odnos između povjerioca (ustupioca) koji je ustupio svoje potraživanje prema drugoj osobi (dužniku) i novog povjerioca (prijemnika) primjenjuje se pravo koje je mjerodavno za ugovor o ustupanju potraživanja.

Pravo koje je mjerodavno za ustupljeno potraživanje uređuje prenosivost potraživanja, odnos između novog povjerioca i dužnika, uslove pod kojima se ustupanje može isticati protiv dužnika i pod kojim uslovima i na koji način se dužnik oslobađa obaveze.

Ustupanje potraživanja, u smislu ovog člana, uključuje potpuno ustupanje, ustupanje radi obezbjeđenja, kao i založna prava ili druga prava obezbjeđenja potraživanja.

Prebijanje

Član 47

Ako pravo na prebijanje nije predviđeno ugovorom, za prebijanje je mjerodavno pravo koje je mjerodavno za potraživanje protiv kojeg se prebijanje izjavljuje.

Primjena mjerodavnog prava

Član 48

Pravo koje je mjerodavno za ugovorne odnose odnosi se naročito na:

1) tumačenje ugovora;

2) ispunjenje obaveza koje nastaju iz ugovora;

3) posljedice potpunog ili djelimičnog neispunjenja, uključujući i visinu naknade štete ako je propisana, a u okviru ovlašćenja koje sud ima prema procesnom pravu države suda;

4) različite načine prestanka obaveza;

5) zastarjelost;

6) gubitak prava zbog proteka roka;

7) posljedice ništavosti ugovora.

U pogledu vrste i načina ispunjenja, kao i mjera koje povjerilac treba da preduzme u slučaju ispunjenja sa nedostacima, uzima se u obzir pravo države ispunjenja.

Tumačenje i primjena odredaba ove glave

Član 49

Odredbe ove glave tumače se i primjenjuju u skladu sa Regulativom EZ/593/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. juna 2008. godine o mjerodavnom pravu za ugovorne obaveze - Rim I.

Glava VI
VANUGOVORNI ODNOSI

I. OPŠTE ODREDBE

Definicije

Član 50

Šteta, u smislu odredaba ove glave, predstavlja bilo koju posljedicu proizašlu iz štetne radnje, sticanja bez osnova, poslovodstva bez naloga ili predugovorne odgovornosti.

Odredbe ove glave primjenjuju se i na vanugovorne obaveze za koje postoji vjerovatnoća da će nastati.

Svako upućivanje u ovoj glavi na događaj koji prouzrokuje štetu uključuje i događaje za koje postoji vjerovatnoća da će nastupiti.

Svako upućivanje u ovoj glavi na štetu uključuje i štetu za koju postoji vjerovatnoća da će nastati.

Uobičajeno boravište

Član 51

U smislu ove glave, uobičajeno boravište privrednih društava i drugih subjekata koji obavljaju privrednu djelatnost, bilo da su pravna lica ili organizacioni oblici bez svojstva pravnog lica, je mjesto njihove glavne uprave.

Ako štetni događaj nastupi ili šteta nastane u okviru poslovanja ogranka, zastupništva ili druge poslovne jedinice, uobičajeno boravište je mjesto gdje se ogranak, zastupništvo ili druga poslovna jedinica nalazi.

Uobičajenim boravištem fizičkog lica koje obavlja poslovnu djelatnost smatra se njegovo glavno mjesto poslovanja.

II. VANUGOVORNA ODGOVORNOST PROIZAŠLA IZ ŠTETNE RADNjE

Opšte pravilo

Član 52

Mjerodavno pravo za vanugovornu obavezu proizašlu iz štetne radnje je pravo države u kojoj je šteta nastala, bez obzira u kojoj državi je nastupio događaj koji je prouzrokovao nastalu štetu i bez obzira na državu ili države u kojima su nastale indirektne posljedice tog događaja, osim ako je drukčije određeno odredbama ove glave.

U slučaju kad lice za koje se tvrdi da je odgovorno i lice koje trpi štetu imaju svoje uobičajeno boravište u istoj državi u vrijeme nastanka štete, mjerodavno je pravo te države.

Kad je iz svih okolnosti slučaja jasno da je štetna radnja u očigledno bližoj vezi sa nekom drugom državom od države iz st. 1 i 2 ovog člana, mjerodavno je pravo te druge države. Očigledno bliža veza sa drugom državom može se zasnivati posebno na prethodnom odnosu između stranaka, kao što je ugovor koji je blisko povezan sa štetnom radnjom.

Nelojalna konkurencija i ograničenje slobodne tržišne konkurencije

+ **Vidi:**
Ispravku - 6/2014-52.

Član 53

Za vanugovornu obavezu proizašlu iz radnje nelojalne konkurencije mjerodavno je pravo države na čijoj teritoriji radnja ima ili je vjerovatno da će imati dejstvo na konkurenciju na tržištu ili na zajedničke interese potrošača.

Kad radnja nelojalne konkurencije ima dejstvo isključivo na interese određenog konkurenta primjenjuje se član 52 ovog zakona.

Za vanugovornu obavezu proizašlu iz ograničenja tržišne konkurencije mjerodavno je pravo države na čijem tržištu ograničenje ima ili je vjerovatno da će imati dejstvo.

Kad ograničenje ima ili je vjerovatno da će imati dejstvo na tržištu više država, a tuženi ima prebivalište u Crnoj Gori, lice koje zahtjeva naknadu štete može zasnovati svoj zahtjev na crnogorskom pravu, ako je tržište Crne Gore jedno od tržišta na kojima ograničenje konkurencije, iz kojeg proizlazi vanugovorna odgovornost za štetu na kojoj se zasniva zahtjev, ima neposredno i bitno dejstvo. Kad tužilac podnosi tužbu protiv više tuženih, može svoj zahtjev zasnovati na crnogorskom pravu ako je ograničenje tržišne konkurencije na kojem zasniva zahtjev protiv svakog od tih tuženika imalo neposredno i bitno dejstvo i na tržištu Crne Gore.

Primjena mjerodavnog prava u skladu sa st. 1, 2, 3 i 4 ovog člana ne može biti otklonjena sporazumom o izboru mjerodavnog prava iz člana 63 ovog zakona.

Šteta po životnu sredinu

Član 54

Za vanugovornu obavezu proizašlu iz štete po životnu sredinu ili štete koju trpe lica ili imovina, kao posljedicu takve štete, mjerodavno je pravo iz člana 52 stav 1 ovog zakona, osim ako lice koje zahtijeva naknadu štete izabere da zasnuje svoj zahtjev na pravu države u kojoj je nastupio događaj koji je prouzrokovao štetu.

Povreda prava ličnosti

Član 55

Za obaveze koje proizilaze iz povrede prava ličnosti putem medija, posebno novina, radija, televizije ili drugih sredstava informisanja, mjerodavno je po izboru povrijeđenog pravo države:

1) u kojoj se nalazi njegovo uobičajeno boravište;

2) na čijoj je teritoriji nastala šteta;

3) u kojoj se nalazi uobičajeno boravište ili mjesto stanovanja odgovornog lica.

U slučajevima iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana potrebno je da je lice za koje se tvrdi da je odgovorno razumno moglo da računa sa tim da će šteta nastati u državi uobičajenog boravišta ili na čijoj teritoriji je nastala šteta.

Za pravo na objavljivanje ispravke kod povrede prava ličnosti putem medija mjerodavno je pravo države u kojoj je putem medija izvršena povreda prava ličnosti.

Odredba stava 1 ovog člana primjenjuje se i na obaveze koje nastaju usljed povrede prava povezanih sa zaštitom podataka o ličnosti.

Industrijska akcija

Član 56

Izuzetno od opšteg pravila iz člana 52 ovog zakona, za vanugovornu obavezu koja se odnosi na odgovornost lica u svojstvu zaposlenog ili poslodavca ili organizacije koja zastupa njihove profesionalne

interese za štetu prouzrokovanu štrajkom ili drugim oblikom industrijske akcije, koji je u toku ili koji je sproveden, mjerodavno je pravo države u kojoj štrajk, odnosno drugi oblik industrijske akcije treba da bude ili je već sproveden.

Odgovornost za proizvode

Član 57

Pravo mjerodavno za vanugovornu obavezu koju je prouzrokovao proizvod određuje se primjenom Konvencije o zakonu koji se primjenjuje u slučajevima odgovornosti proizvođača za svoje proizvode iz 1973. godine ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 8/77).

Odgovornost za saobraćjne nezgode

Član 58

Pravo mjerodavno za vanugovornu obavezu zbog saobraćajnih nezgoda određuje se primjenom Konvencije o zakonu koji se primjenjuje na saobraćajne nezgode ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 26/76).

Šteta na brodu na otvorenom moru ili u vazduhoplovu

Član 59

Ako je događaj iz kojeg proizilazi obaveza naknade štete nastao na brodu na otvorenom moru ili u vazduhoplovu, kao pravo mjesta gdje su se dogodile činjenice koje su prouzrokovale obavezu naknade štete smatra se pravo države pod čijom zastavom brod plovi, odnosno pravo države u kojoj je vazduhoplov upisan.

III. STICANjE BEZ OSNOVA, POSLOVODSTVO BEZ NALOGA I PREDUGOVORNA ODGOVORNOST

Sticanje bez osnova

Član 60

Ako se vanugovorna obaveza koja proizlazi iz sticanja bez osnova, uključujući plaćanje nedugovanih iznosa tiče odnosa koji postoji između stranaka, kao što je odnos proizašao iz ugovora ili štetne radnje, koji je usko povezan sa sticanjem, za tu obavezu mjerodavno je pravo koje je mjerodavno za taj odnos.

Kad mjerodavno pravo ne može biti utvrđeno u skladu sa stavom 1 ovog člana, a stranke imaju svoje uobičajeno boravište u istoj državi u vrijeme nastupanja događaja koji je prouzrokovao sticanje bez osnova, mjerodavno je pravo te države.

Kad mjerodavno pravo ne može biti utvrđeno u skladu sa stavom 1 odnosno stavom 2 ovog člana, mjerodavno je pravo države u kojoj se dogodilo sticanje bez osnova.

Poslovodstvo bez naloga

Član 61

Ako se vanugovorna obaveza proizašla iz radnje preduzete bez potrebnog ovlašćenja u vezi sa poslovima drugog lica tiče odnosa koji postoji između stranaka, kao što je odnos proizašao iz ugovora ili štetne radnje, koji je usko povezan sa tom vanugovornom obavezom, primjenjuje se pravo koje je

mjerodavno za taj odnos.

Kad mjerodavno pravo ne može biti utvrđeno u skladu sa stavom 1 ovog člana, a stranke imaju svoje uobičajeno boravište u istoj državi u vrijeme nastupanja događaja koji je prouzrokovao nastanak štete, mjerodavno je pravo te države.

Kad mjerodavno pravo ne može biti utvrđeno u skladu sa stavom 1 odnosno stavom 2 ovog člana, mjerodavno je pravo države u kojoj je radnja preduzeta.

Predugovorna odgovornost

Član 62

Za vanugovornu obavezu proizašlu iz postupanja koja su prethodila zaključenju ugovora, bez obzira na to da li je ugovor zaključen ili nije, mjerodavno je pravo koje je mjerodavno za ugovor ili koje bi bilo mjerodavno za ugovor da je on bio zaključen.

Kad se mjerodavno pravo ne može utvrditi u skladu sa stavom 1 ovog člana, mjerodavno je:

1) pravo države u kojoj je nastala šteta, bez obzira u kojoj je državi nastupio događaj koji je prouzrokovao nastalu štetu i bez obzira u kojoj, odnosno kojim državama su nastale posredne posljedice tog događaja;

2) ako stranke imaju uobičajeno boravište u istoj državi u vrijeme kad je nastupio događaj koji je prouzrokovao štetu, pravo te države.

IV. OPŠTE ODREDBE ZA VANUGOVORNE OBAVEZE

Izbor mjerodavnog prava

Član 63

Stranke se mogu sporazumjeti o pravu mjerodavnom za vanugovornu obavezu:

1) sporazumom zaključenim poslije nastupanja događaja koji je prouzrokovao nastalu štetu;

2) kad sve stranke obavljaju privrednu djelatnost, kao i sporazumom slobodno ugovorenim prije nastupanja događaja koji je prouzrokovao nastalu štetu.

Izbor mjerodavnog prava mora biti izričit ili da jasno proizilazi iz okolnosti slučaja i bez uticaja je na prava trećih lica.

Ako su svi drugi elementi činjeničnog stanja u vrijeme kad je nastupio događaj iz kojeg je proizašla šteta vezani za drugu državu, a ne za državu čije je pravo izabrano, izborom prava se ne može isključiti primjena prinudnih propisa prava te druge države.

Za vanugovornu obavezu proizišlu iz povrede prava intelektualne svojine isključena je mogućnost izbora mjerodavnog prava.

Primjena mjerodavnog prava

Član 64

Pravo mjerodavno za vanugovorne obaveze odnosi se naročito na:

1) osnov i obim odgovornosti, uključujući utvrđivanje lica koja mogu biti odgovorna za radnje koje su preduzela;

2) osnove za oslobođenje od odgovornosti, kao i za ograničenje i podjelu odgovornosti;

3) postojanje, prirodu i odmjeravanje štete ili naknade te štete;

4) mjere koje sud može odrediti radi sprječavanja ili prestanka povrede ili štete ili radi obezbjeđenja isplate naknade, a u okviru ovlašćenja koje sud ima prema procesnom pravu države suda;

5) prenosivost zahtjeva za naknadu štete, uključujući i prenosivost nasljeđivanjem;

6) lica koja imaju pravo na naknadu štete koju su lično pretrpjela;

7) odgovornost za radnje drugog lica;

8) način na koji obaveza može prestati i pravila o gubitku prava i zastarjelosti, uključujući pravila koja se odnose na početak roka u kojem treba da se podigne tužba ili da se izvrši određena radnja pod prijetnjom gubitka prava i na početak, prekid i zastoj zastarjelosti.

Primjena propisa o bezbjednosti i postupanju

Član 65

Pri ocjeni postupanja lica za koje se tvrdi da je odgovorno, propisi o bezbjednosti i postupanju koji su na snazi u mjestu i u vrijeme izvršenja štetne radnje uzimaju se u obzir kao činjenica u mjeri u kojoj je to primjereno.

Tužba protiv osiguravača odgovornog lica

Član 66

Lice koje je pretrpjelo štetu može zahtjev podnijeti direktno protiv osiguravača lica odgovornog za isplatu naknade, ako to predviđa pravo mjerodavno za vanugovornu obavezu ili pravo mjerodavno za ugovor o osiguranju.

Tumačenje i primjena odredaba ove glave

Član 67

Odredabe ove glave tumače se i primjenjuju u skladu sa Regulativom EZ/864/2007 Evropskog parlamenta i Savjeta Evrope od 17. jula 2007. godine o mjerodavnom pravu za vanugovorne obaveze - Rim II.

Stav 1 ovog člana ne primjenjuje se na odredbe čl. 57, 58 i 59 ovog zakona.

Glava VII
ZAJEDNIČKE ODREDBE ZA UGOVORNE I VANUGOVORNE ODNOSE

Zakonska subrogacija

Član 68

Ako povjerilac ima potraživanje prema dužniku, a treće lice je u obavezi da namiri potraživanje povjerioca ili ga je izmirilo na osnovu te obaveze, pravo mjerodavno za obavezu trećih lica da namire potraživanje povjerioca odnosi se na pitanje da li je i u kojem obimu treće lice ovlašćeno prema dužniku da ostvaruje prava koja je povjerilac imao po pravu mjerodavnom za njihov odnos.

Odgovornost više lica

Član 69

Ako povjerilac ima potraživanje prema više dužnika koji odgovaraju za isti dug, a neki dužnik je, u

potpunosti ili djelimično, već izmirio dug, za pravo regresa dužnika prema ostalim dužnicima mjerodavno je pravo koje je mjerodavno za obavezu dužnika prema povjeriocu. Ostali dužnici mogu prema tom dužniku isticati prigovore koje su imali prema povjeriocu u mjeri u kojoj je to dopušteno prema pravu koje je mjerodavno za njihovu obavezu prema povjeriocu.

Teret dokazivanja

Član 70

Pravo mjerodavno za ugovorne i vanugovorne odnose primjenjuje se ako ono sadrži zakonske pretpostavke za ove odnose ili utvrđuje teret dokazivanja.

Pravno dejstvo ugovora ili pravne radnje može se dokazivati bilo kojim dokazom koji određuje pravo države suda ili bilo koje pravo na koje upućuje član 45 ovog zakona prema kojem je ta radnja punovažna u pogledu forme, pod uslovom da se taj dokaz može izvesti pred sudom koji postupa.

Glava VIII
NASLjEĐIVANjE

Opšte pravilo

Član 71

Za nasljeđivanje cjelokupne zaostavštine mjerodavno je pravo države u kojoj je ostavilac imao uobičajeno boravište u vrijeme smrti.

Izbor prava

Član 72

Za nasljeđivanje svoje cjelokupne zaostavštine ostavilac može izabrati pravo države čiji je državljanin ili pravo države u kojoj ima uobičajeno boravište u vrijeme izbora mjerodavnog prava ili u vrijeme smrti.

Za nasljeđivanje nepokretne zaostavštine ostavilac može izabrati pravo države gdje se ona nalazi.

Izbor prava mora biti izričit ili da jasno proizilazi iz okolnosti slučaja i u formi predviđenoj za raspolaganje imovinom za slučaj smrti (testament, zajednički testament ili ugovor o nasljeđivanju).

Postojanje i materijalna punovažnost izbora mjerodavnog prava cijeni se prema izabranom pravu.

Odredbe st. 1 do 3 ovog člana primjenjuju se i na promjenu i opoziv ranijeg izbora mjerodavnog prava.

Punovažnost forme testamenta

Član 73

Testament je punovažan u pogledu forme ako je punovažan po jednom od sljedećih prava:

1) po pravu države gde je testament sastavljen;

2) po pravu države čiji je državljanin bio zavještalac u vrijeme raspolaganja testamentom ili u vrijeme smrti;

3) po pravu prebivališta zavještaoca u vrijeme raspolaganja testamentom ili u vrijeme smrti;

4) po pravu uobičajenog boravišta zavještaoca u vrijeme raspolaganja testamentom ili u vrijeme smrti;

5) po pravu Crne Gore;

6) za nepokretnost - i po pravu države gdje se nepokretnost nalazi;

7) po pravu koje je mjerodavno ili bi bilo mjerodavno za nasljeđivanje u vrijeme raspolaganja testamentom.

Opozivanje testamenta je punovažno u pogledu forme ako je ta forma punovažna po bilo kojem pravu prema kojem je, u skladu sa stavom 1 ovog člana, testament mogao biti punovažno sastavljen.

Na punovažnost forme testamenta utiče i:

- postojanje ograničenja u pogledu uzrasta, državljanstva ili drugih ličnih svojstava zavještaoca;

- ispunjenje uslova u pogledu svjedoka;

- zabrane određenih vrsta raspolaganja za slučaj smrti.

Postojanje, materijalna punovažnost, dejstva i tumačenje raspolaganja imovinom za slučaj smrti

Član 74

Za postojanje, materijalnu punovažnost, dejstva i tumačenje raspolaganja imovinom za slučaj smrti mjerodavno je pravo koje bi bilo mjerodavno za nasljeđivanje ostavioca u vrijeme kad je raspolaganje učinjeno.

Raspolaganje će biti punovažno i kad je punovažno, po pravu mjerodavnom za nasljeđivanje u vrijeme smrti ostavioca. U tom slučaju, isto pravo je mjerodavno za dejstva i tumačenje raspolaganja imovinom za slučaj smrti.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana primjenjuju se i na sposobnost za pravljenje testamenta. Na ovu sposobnost ne utiče kasnija promjena mjerodavnog prava.

Strane iz zajedničkog testamenta ili ugovora o nasljeđivanju mogu da se sporazumiju da je za postojanje, materijalnu punovažnost, dejstva i tumačenje njihovog raspolaganja mjerodavno pravo koje jedna od njih može odrediti u skladu sa članom 72 st. 1, 2 i 5 ovog zakona.

Zaostavština bez nasljednika

Član 75

Za zaostavštinu bez nasljednika mjerodavno je pravo države gdje se ona nalazi.

Primjena

Član 76

Mjerodavno pravo za nasljeđivanje odnosi se naročito na:

1) osnove i momenat otvaranja nasljeđa;

2) krug nasljednika i legatara, nasljedne djelove, kao i druga prava koja su posljedica otvaranja nasljeđa;

3) sposobnost za nasljeđivanje;

4) posebne osnove nesposobnosti za raspolaganje ili prihvatanje nasljeđa;

5) isključenje iz nasljeđivanja i nedostojnost za nasljeđivanje;

6) prenos imovine koja čini zaostavštinu na naslednike i legatare, kao i uslove i dejstva prihvatanja ili odricanja od nasljeđa ili legata;

7) ovlašćenja nasljednika, izvršilaca testamenta i drugih lica koja upravljaju zaostavštinom, a naročito

u pogledu prodaje imovine i isplate povjerilaca;

8) odgovornost za dugove ostavioca;

9) raspoloživi dio, nužni dio i druga ograničenja slobode raspolaganja za slučaj smrti, uključujući djelove prethodno izdvojene iz zaostavštine u korist srodnika ostavioca, a na osnovu odluke suda ili drugog organa;

10) bilo koju obavezu da se izvrši povraćaj ili da se obračuna vrijednost poklona kao i njihovo uračunavanje u nasljedne djelove;

11) podjelu nasljeđa.

Glava IX
PORODIČNI ODNOSI

I. BRAK

Uslovi za zaključenje braka

Član 77

U pogledu uslova za zaključenje braka mjerodavno je, za svako lice, pravo države čiji je to lice državljanin u vrijeme stupanja u brak.

Forma braka

Član 78

Za formu braka mjerodavno je pravo države u kojoj je brak zaključen.

Poništenje braka

Član 79

Za poništenje braka mjerodavno je pravo države čije je pravo primijenjeno na uslove za zaključenje braka.

Lični odnosi supružnika

Član 80

Za lične odnose supružnika mjerodavno je pravo države čiji su ta lica državljani.

Ako su supružnici državljani različitih država, mjerodavno je pravo države u kojoj imaju zajedničko uobičajeno boravište.

Ako supružnici nemaju zajedničko državljanstvo, ni zajedničko uobičajeno boravište u istoj državi, mjerodavno je pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište.

Ako se mjerodavno pravo ne može odrediti u skladu sa st. 1, 2 i 3 ovog člana, mjerodavno je pravo Crne Gore.

Imovinski odnosi supružnika

Član 81

Za međusobne imovinske odnose supružnika mjerodavno je pravo države koje je mjerodavno i za njihove lične odnose.

Ukoliko promjena državljanstva ili uobičajenog boravišta jednog ili oba supružnika dovodi do promjene mjerodavnog prava, novo mjerodavno pravo primijenjuje se na imovinu supružnika nezavisno od momenta njenog sticanja.

Ugovorni imovinski odnosi supružnika

Član 82

Supružnici mogu da se sporazumiju, u pisanoj formi, da za njihove ugovorne imovinske odnose bude mjerodavno:

1) pravo države čije državljanstvo ima jedan od supružnika;

2) pravo države čije uobičajeno boravište ima jedan od supružnika;

3) pravo države u kojoj namjeravaju da zasnuju zajedničko uobičajeno boravište;

4) za nepokretnosti, pravo mjesta gdje se ta nepokretnost nalazi.

Izbor prava može se izvršiti prije ili poslije zaključenja braka.

Supružnici mogu da izmijene ili opozovu svoj izbor prava. Izbor izvršen poslije zaključenja braka počinje da proizvodi dejstvo od momenta zaključenja braka, osim ako su strane ugovorile nešto drugo.

Zaštita trećih lica

Član 83

Izborom stranog prava kao mjerodavnog za regulisanje imovinskih odnosa supružnici ne mogu ugroziti prava trećih lica, osim ako su ta lica znala ili mogla znati za primjenu tog prava.

Ako su u pogledu stvarnih prava na nepokretnosti ispunjeni zahtjevi za upis propisani pravom države u kojoj se nepokretnost nalazi, smatra se da su treća lica znala za primjenu ugovorenog prava.

Imovinski odnosi lica u vanbračnoj zajednici

Član 84

Za imovinske odnose lica koja žive u vanbračnoj zajednici mjerodavno je pravo iz čl. 81 do 83 ovog zakona.

Razvod braka

Član 85

Za razvod braka mjerodavno je pravo države čiji su državljani supružnici u vrijeme podnošenja zahtjeva za razvod braka.

Ako su supružnici državljani različitih država, mjerodavno je pravo države u kojoj imaju zajedničko uobičajeno boravište u vrijeme podnošenja zahtjeva za razvod braka.

Ako supružnici nemaju zajedničko državljanstvo ni zajedničko uobičajeno boravište u istoj državi u vrijeme podnošenja zahtjeva za razvod braka, mjerodavno je pravo države u kojoj su imali posljednje zajedničko uobičajeno boravište.

Ako se mjerodavno pravo ne može odrediti u skladu sa st. 1, 2 i 3 ovog člana, mjerodavno je pravo

Crne Gore.

Ako je jedan od supružnika crnogorski državljanin koji nema uobičajeno boravište u Crnoj Gori, a brak se ne bi mogao razvesti po pravu određenom u skladu sa st. 1, 2 i 3 ovog člana, za razvod braka mjerodavno je pravo Crne Gore.

Izbor prava

Član 86

Supružnici u svakom slučaju mogu da izaberu mjerodavno pravo za razvod braka, i to pored jednog od prava iz člana 85 ovog zakona i pravo državljanstva jednog od njih u vrijeme podnošenja zahtjeva za razvod braka.

Sporazum o izboru mjerodavnog prava mora biti u pisanoj formi i ovjeren u skladu sa zakonom, najkasnije u vrijeme podnošenja zahtjeva za razvod braka.

II.RODITELjSKO PRAVO

Porodični status djeteta

Član 87

Za priznavanje, utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili materinstva mjerodavno je pravo države čije je državljanstvo dijete steklo u vrijeme rođenja.

Ako je to povoljnije za dijete, može se primijeniti:

1) pravo države čije je dijete državljanin ili u kojoj ima uobičajeno boravište u vrijeme utvrđivanja porodičnog statusa;

2) pravo koje u vrijeme rođenja važi za lične odnose supružnika.

Priznavanje očinstva ili materinstva proizvodi dejstvo ukoliko je izvršeno u skladu sa pravom države čiji je državljanin lice koje daje priznanje ili pravom države čiji je državljanin dijete u vrijeme priznanja ili pravom države u kojoj se u vrijeme priznanja nalazi uobičajeno boravište djeteta.

Za formu priznanja mjerodavno je pravo države u kojoj je izvršeno priznanje ili pravo određeno u skladu sa stavom 2 ovog člana.

Odnosi između roditelja i djece

Član 88

Za odnose između roditelja i djece mjerodavno je pravo države u kojoj se nalazi uobičajeno boravište djeteta ili pravo države čije je dijete državljanin, ako je to za njega povoljnije.

Usvojenje

Član 89

Za uslove zasnivanja, dejstva i prestanak usvojenja djeteta mjerodavno je pravo države čiji je državljanin usvojilac.

Ako supružnici zajednički usvajaju dijete, mjerodavno je pravo iz člana 80 ovog zakona.

Za saglasnost djeteta, pored prava mjerodavnog u skladu sa stavom 1 ovog člana, primjenjuje se i pravo državljanstva djeteta.

Za formu usvojenja mjerodavno je pravo mjesta gdje se usvojenje zasniva.

III. IZDRŽAVANjE

Opšte pravilo

Član 90

Za obaveze izdržavanja mjerodavno je pravo države uobičajenog boravišta povjerioca izdržavanja, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

U slučaju promjene uobičajenog boravišta povjerioca, od momenta nastanka te promjene, primjenjuje se pravo države novog uobičajenog boravišta.

Posebna pravila u korist određenih povjerilaca

Član 91

Posebna pravila za izdržavanje primjenjuju se na obaveze izdržavanja:

1) roditelja prema njihovoj djeci;

2) drugih lica, osim roditelja, prema licima koja nijesu navršila 21 godinu starosti, osim obaveza iz člana 92 ovog zakona;

3) djece prema njihovim roditeljima.

Ukoliko prema pravu na koje upućuje član 90 ovog zakona povjerilac ne može ostvariti izdržavanje, primjenjuje se pravo države suda pred kojim je postupak pokrenut.

Izuzetno od opšteg pravila iz člana 90 ovog zakona, ukoliko je povjerilac pokrenuo postupak pred nadležnim organom države uobičajenog boravišta dužnika, primjenjuje se pravo te države. Ukoliko prema tom pravu povjerilac ne može ostvariti izdržavanje od dužnika, primjenjuje se pravo uobičajenog boravišta povjerioca.

Ukoliko prema pravu iz člana 90 ovog zakona i st. 2 i 3 ovog člana povjerilac ne može ostvariti izdržavanje od dužnika, primjenjuje se pravo države njihovog zajedničkog državljanstva, ukoliko ono postoji.

Posebno pravilo za supružnike i bivše supružnike

Član 92

U slučaju obaveze izdržavanja između supružnika, bivših supružnika ili strana u braku koji je poništen, član 90 ovog zakona neće se primijeniti, ukoliko se tome protivi jedna od strana, a pravo druge države, naročito pravo države posljednjeg zajedničkog uobičajenog boravišta, je u bližoj vezi sa brakom. U tom slučaju primjenjuje se pravo države sa kojom postoji najbliža veza.

Osporavanje prava na izdržavanje određenih lica

Član 93

U slučaju obaveza izdržavanja drugih lica, osim obaveza izdržavanja roditelja prema djeci, kao i obaveza iz člana 92 ovog zakona, dužnik može osporavati potraživanje povjerioca na osnovu činjenice da ni po pravu uobičajenog boravišta dužnika, ni po pravu zajedničkog državljanstva stranaka, ukoliko zajedničko državljanstvo postoji, nije predviđena takva obaveza izdržavanja.

Izbor mjerodavnog prava za određeni postupak

Član 94

Izuzetno od opštih pravila iz čl. 90 do 93 ovog zakona, samo za potrebe određenog postupka, povjerilac i dužnik izdržavanja mogu izričito izabrati kao mjerodavno pravo za obavezu izdržavanja, pravo države u kojoj se taj postupak vodi.

Sporazum o izboru prava izvršen prije pokretanja određenog postupka mora biti u pisanoj formi i potpisan od obje strane ili zabilježen na bilo koji drugi način, koji omogućava da sadržina bude dostupna za korišćenje i kasnije pozivanje na taj sporazum.

Izbor mjerodavnog prava

Član 95

Izuzetno od opštih pravila iz čl. 90 do 93 ovog zakona, povjerilac i dužnik izdržavanja u bilo koje vrijeme mogu izabrati, kao mjerodavno za obavezu izdržavanja, jedno od sljedećih prava:

1) pravo bilo koje države čiji je državljanin jedna od strana u vrijeme izbora;

2) pravo države uobičajenog boravišta bilo koje strane u vrijeme izbora;

3) pravo koje izaberu kao mjerodavno ili pravo koje se stvarno primjenjuje na njihove imovinske odnose;

4) pravo koje izaberu kao mjerodavno ili pravo koje se stvarno primjenjuje na njihov razvod ili rastavu.

Sporazum o izboru prava mora biti sačinjen u pisanoj formi i potpisan od obje strane ili zabilježen na bilo koji drugi način koji omogućava da sadržina bude dostupna za korišćenje i kasnije pozivanje na taj sporazum.

Stav 1 ovog člana ne primjenjuje se na obaveze izdržavanja lica mlađeg od 18 godina ili odraslog lica koje iz razloga lične nesposobnosti ili nemogućnosti nije u stanju da štiti svoje interese.

Bez obzira na izbor prava, u smislu stava 1 ovog člana, na pitanje može li se povjerilac odreći prava na izdržavanje primjenjuje se pravo države uobičajenog boravišta povjerioca u vrijeme izbora prava.

Pravo koje strane izaberu neće se primjenjivati ako bi primjena tog prava dovela do očigledno nepravednih ili nerazumnih posljedica po bilo koju stranu, osim ukoliko su u vrijeme izbora prava strane bile potpuno obaviještene i svjesne posljedica svog izbora.

Javna tijela

Član 96

Na pravo državnih organa i drugih subjekata koji vrše javna ovlašćenja (u daljem tekstu: javna tijela) na regresni zahtjev za davanje učinjeno povjeriocu umjesto izdržavanja mjerodavno je pravo kojem podliježu ta javna tijela.

Primjena mjerodavnog prava za izdržavanje

Član 97

Mjerodavno pravo za obavezu izdržavanja odnosi se naročito na pitanja:

1) može li i u kojoj mjeri i od koga povjerilac tražiti izdržavanje;

2) u kojoj mjeri povjerilac može retroaktivno tražiti izdržavanje;

3) osnova za određivanje visine iznosa izdržavanja i indeksaciju;

4) ko je ovlašćen da pokrene postupak za izdržavanje, osim na pitanja parnične sposobnosti i zastupanja u postupku;

5) rokova zastarjelosti ili rokova za pokretanje postupka;

6) obima obaveze dužnika izdržavanja kad javno tijelo ističe regresni zahtjev za davanja učinjena povjeriocu umjesto izdržavanja.

Određivanje iznosa izdržavanja

Član 98

Potrebe povjerioca i mogućnosti dužnika, kao i svaka naknada koju je primio povjerilac umjesto periodične isplate izdržavanja uzeće se u obzir i u slučaju kad mjerodavno pravo predviđa drukčije.

DIO DRUGI
NADLEŽNOST I POSTUPAK

Glava X
NADLEŽNOST SUDA I DRUGOG ORGANA CRNE GORE U GRAĐANSKIM STVARIMA SA MEĐUNARODNIM ELEMENTOM

I. OPŠTE ODREDBE

Opšta nadležnost

Član 99

Nadležnost suda Crne Gore postoji ako tuženi ima prebivalište, odnosno sjedište u Crnoj Gori.

Ako tuženi nema prebivalište u Crnoj Gori niti u drugoj državi, nadležnost suda Crne Gore postoji ako tuženi ima boravište u Crnoj Gori.

Materijalni suparničari

Član 100

Ako u parnici ima više tuženih sa svojstvom materijalnih suparničara, nadležnost suda Crne Gore postoji i kad jedan od tuženih ima prebivalište, odnosno sjedište u Crnoj Gori.

Nadležnost za međusobno povezane zahtjeve

Član 101

Ako je sud Crne Gore nadležan da odlučuje o jednom od više podnijetih zahtjeva, nadležan je da odlučuje i o ostalim zahtjevima ukoliko su oni povezani sa zahtjevom za koji je nadležan.

Zahtjevi su povezani ako između njih postoje tako tijesne veze da je opravdan zajednički postupak i odluka, kako bi se izbjeglo donošenje protivrječnih odluka u odvojenim postupcima.

Nadležnost prema mjestu poslovanja

Član 102

Nadležnost suda Crne Gore postoji u pogledu spora koji proističe iz poslovanja ogranka, zastupništva ili druge poslovne jedinice koja se nalazi u Crnoj Gori i kad tuženi nema sjedište u Crnoj Gori.

Sporazum o nadležnosti suda Crne Gore

Član 103

U stvarima u kojima pravo Crne Gore dopušta da slobodno raspolažu svojim pravima stranke se mogu sporazumjeti o nadležnosti suda ili sudova Crne Gore za rješavanje već nastalog spora ili spora koji će nastati iz određenog pravnog odnosa.

Nadležnost suda Crne Gore iz stava 1 ovog člana je isključiva, osim ako su se stranke drukčije sporazumjele.

Sporazum o nadležnosti stranog suda

Član 104

U stvarima u kojima mogu slobodno da raspolažu svojim pravima, stranke se mogu sporazumjeti o nadležnosti stranog suda ili stranih sudova za rješavanje već nastalog spora ili spora koji će nastati iz određenog pravnog odnosa, ukoliko ne postoji isključiva nadležnost suda Crne Gore.

Nadležnost stranog suda iz stava 1 ovog člana je isključiva, osim ako su se stranke drukčije sporazumjele.

Forma sporazuma o nadležnosti

Član 105

Sporazum o nadležnosti zaključuje se ili potvrđuje:

1) u pisanoj formi;

2) u formi koja je u skladu sa praksom koju su ugovorne strane međusobno uspostavile; ili

3) u međunarodnoj trgovini i prometu, u formi koja je u skladu sa običajem koji je ugovornim stranama bio poznat ili je morao da im bude poznat i koji je u toj oblasti trgovine, odnosno prometa široko poznat i redovno ga slijede ugovorne strane u ugovorima istog tipa.

Smatra se da je sporazum o nadležnosti zaključen u pisanoj formi ako je zaključen putem sredstava elektronske komunikacije koja omogućavaju trajan zapis sporazuma.

Prećutni pristanak tuženog na nadležnost

Član 106

U slučajevima u kojima je dopušten sporazum o nadležnosti suda Crne Gore u skladu sa članom 103 ovog zakona, nadležnost suda Crne Gore može se uspostaviti uz pristanak tuženog.

Smatra se da je tuženi dao pristanak da sudi sud Crne Gore ukoliko je dostavio odgovor na tužbu ili prigovor na platni nalog, odnosno ukoliko se na pripremnom ročištu ili, ako tog ročišta nije bilo, na prvom ročištu za glavnu raspravu upustio u raspravljanje, a nije osporio nadležnost ili ako je podnio protivtužbu.

Isključiva nadležnost

Član 107

Isključiva nadležnost suda Crne Gore postoji kad je to ovim ili drugim zakonom izričito propisano.

Nadležnost za protivtužbu

Član 108

Sud Crne Gore je nadležan i za protivtužbu koja proističe iz istog ugovora ili činjenica na kojima se zasniva i zahtjev iz tužbe.

Nadležnost u vanparničnom postupku

Član 109

Kad se o pravnom odnosu odlučuje u vanparničnom postupku u kojem učestvuje više lica, nadležnost suda Crne Gore postoji ako lice prema kome je podnesen zahtjev ima prebivalište, odnosno sjedište u Crnoj Gori, a kad u postupku učestvuje samo jedno lice ako to lice, ima prebivalište, odnosno sjedište u Crnoj Gori, osim ako ovim zakonom nije drukčije određeno.

Nadležnost za privremene i prethodne mjere

Član 110

Sud Crne Gore nadležan je za određivanje privremenih i prethodnih mjera u odnosu na lica ili imovinu koji se u vrijeme podnošenja tužbe nalaze u Crnoj Gori i u slučaju kad po ovom zakonu nije nadležan da odlučuje o glavnoj stvari.

Nadležnost za upis u javni registar

Član 111

Sud Crne Gore isključivo je nadležan za sporove o punovažnosti upisa u javne registre koji se vode u Crnoj Gori.

Uspostavljanje nadležnosti

Član 112

Nadležnost suda i drugog organa Crne Gore u stvarima sa međunarodnim elementom utvrđuje se po službenoj dužnosti prema činjenicama i okolnostima koje postoje u trenutku pokretanja postupka.

Nadležnost suda ili drugog organa Crne Gore postoji i kad se u toku postupka promijene činjenice na kojima je zasnovana.

Izuzetna nadležnost

Član 113

Ako ovaj zakon ne predviđa nadležnost suda ili drugog organa u Crnoj Gori, a postupak se ne može pokrenuti u drugoj državi ili se ne može razumno zahtijevati da bude pokrenut u drugoj državi, nadležan je sud ili drugi organ Crne Gore u mjestu sa kojim predmet ima dovoljnu vezu.

Međunarodna litispendencija

Član 114

Sud Crne Gore prekinuće postupak na zahtjev stranke ako je u toku spor pred stranim sudom u istoj pravnoj stvari i između istih stranaka, i to ako:

1) je prvo pred stranim sudom pokrenut postupak po tom sporu;

2) je u pitanju spor za čije suđenje ne postoji isključiva nadležnost suda Crne Gore;

3) se može opravdano očekivati da će ta sudska odluka biti podobna za priznanje i izvršenje u Crnoj Gori.

II. POSEBNE ODREDBE

1. Status lica

Nadležnost u stvarima starateljstva

Član 115

Organ Crne Gore nadležan je u stvarima starateljstva za lica koju su crnogorski državljani ili imaju uobičajeno boravište u Crnoj Gori.

Organ Crne Gore preduzeće neophodne privremene mjere radi zaštite ličnosti, prava i interesa stranog državljanina koji se nalazi ili ima imovinu u Crnoj Gori.

Lično ime

Član 116

Sud i/ili organ Crne Gore nadležan je za promjenu i zaštitu imena za crnogorske državljane ili za lica koja imaju uobičajeno boravište u Crnoj Gori.

Proglašenje nestalog lica umrlim

Član 117

Sud Crne Gore nadležan je za proglašenje nestalog lica umrlim, ako je to lice u vrijeme nestanka bilo crnogorski državljanin ili je imalo uobičajeno boravište u Crnoj Gori.

Pravna lica

Član 118

Sud Crne Gore isključivo je nadležan u postupcima u kojima je predmet punovažnost osnivanja, ništavost ili prestanak privrednog društva ili pravnog lica ili punovažnost odluka njihovih organa, ako imaju sjedište u Crnoj Gori.

2. Nadležnost za stvarna prava i prava na predmetima intelektualne svojine

Nepokretnosti

Član 119

Sud Crne Gore isključivo je nadležan u postupcima u kojima je predmet stvarno pravo na nepokretnosti ili zakup nepokretnosti ako se nepokretnost nalazi u Crnoj Gori.

U postupku povodom ugovora o zakupu nepokretnosti koji je zaključen za privremenu privatnu upotrebu najduže na period od šest uzastopnih mjeseci, nadležan je i sud države u kojoj tuženi ima prebivalište, pod uslovom da je zakupac fizičko lice i da i vlasnik i zakupac imaju prebivalište u istoj državi.

Pokretne stvari

Član 120

U sporovima o stvarnim pravima na pokretnim stvarima nadležnost suda Crne Gore postoji ako se stvar nalazi na teritoriji Crne Gore.

Vazduhoplovi i brodovi

Član 121

U sporovima o stvarnim pravima na vazduhoplovima, brodovima, kao i u sporovima u vezi zakupa vazduhoplova i brodova nadležan je sud Crne Gore i kad se u Crnoj Gori vodi upisnik u koji je vazduhoplov, odnosno brod upisan.

U sporovima zbog smetanja državine na vazduhoplovu i brodu iz stava 1 ovog člana nadležnost suda Crne Gore postoji i kad se na teritoriji Crne Gore vodi upisnik u koji je vazduhoplov, odnosno brod upisan ili kad je na teritoriji Crne Gore nastalo smetanje.

Prava industrijske svojine

Član 122

Sud Crne Gore isključivo je nadležan u postupcima koji se odnose na registraciju ili punovažnosti patenta, robnog ili uslužnog žiga, industrijskih uzoraka i modela ili drugih sličnih prava koja se moraju deponovati ili registrovati, bez obzira na to da li je pitanje pokrenuto tužbom ili u odgovoru na tužbu, ako je u Crnoj Gori podnijet zahtjev za deponovanje ili registraciju, ili je izvršeno deponovanje ili registracija ili se na osnovu međunarodnog ugovora smatra da je izvršeno deponovanje ili registracija.

3. Nadležnost za ugovore

Opšte pravilo

Član 123

Za sporove iz ugovornih odnosa nadležan je sud Crne Gore i kad je predmet spora obaveza koja je izvršena, odnosno koja bi trebalo da se izvrši u Crnoj Gori.

Ako stranke nijesu ugovorile drukčije, kao mjesto izvršenja obaveze iz stava 1 ovog člana smatra se:

- kod prodaje robe, mjesto u kojem je u skladu sa ugovorom roba isporučena ili treba da bude isporučena;

- kod pružanja usluga, mjesto u kojem su u skladu sa ugovorom usluge pružene ili je trebalo da budu pružene.

Potrošački ugovori

Član 124

Pored opštih pravila o nadležnosti, nadležnost suda Crne Gore postoji za tužbu koju potrošač podnosi protiv trgovca, ako potrošač ima prebivalište u Crnoj Gori.

Trgovac može pokrenuti postupak protiv potrošača koji ima prebivalište u Crnoj Gori samo pred sudom Crne Gore.

Od odredaba st. 1 i 2 ovog člana može se odstupiti samo na osnovu sporazuma o nadležnosti koji:

1) je zaključen poslije nastanka spora;

2) omogućava potrošaču da pokrene postupak pred drugim sudom koji bi bio nadležan na osnovu kriterijuma koji nijesu bili navedeni u ovom članu;

3) je zaključen između potrošača i trgovca ako u trenutku zaključenja ugovora obje strane imaju prebivalište ili uobičajeno boravište u istoj državi, i koji povjerava nadležnost sudovima te države, ako takav sporazum nije suprotan pravu te države.

Odredbe st. 1, 2 i 3 ovog člana odnose se samo na sporove nastale iz:

1) ugovora o prodaji robe na otplatu u ratama;

2) ugovora o zajmu koji se vraća u ratama ili o bilo kojem drugom obliku kredita odobrenog radi finansiranja prodaje robe;

3) svakog drugog slučaja u kojem je ugovor zaključen sa licem koje obavlja trgovačku ili profesionalnu djelatnost u Crnoj Gori ili koje bilo kakvim sredstvima usmjerava takvu djelatnost ka Crnoj Gori ili ka više država među kojima je i Crna Gora, a ugovor ulazi u okvir takve djelatnosti.

Odredbe st. 1 do 4 ovog člana ne primjenjuju se na ugovore o prevozu, osim na ugovore kojima se za jedinstvenu cijenu pruža kombinovana usluga putovanja i smještaja.

Individualni ugovori o radu

Član 125

Pored opštih pravila o nadležnosti, nadležnost suda Crne Gore postoji za tužbu zaposlenog protiv poslodavca, ako:

1) zaposleni redovno obavlja svoj posao u Crnoj Gori ili je posljednje mjesto u kojem je redovno obavljao posao bilo u Crnoj Gori;

2) zaposleni redovno ne obavlja ili nije obavljao posao samo u jednoj državi, ako se poslovna jedinica koja je angažovala zaposlenog nalazi ili se nalazila u Crnoj Gori.

Poslodavac može pokrenuti postupak protiv zaposlenog koji ima prebivalište u Crnoj Gori samo pred sudom Crne Gore.

Od odredaba ovog člana može se odstupiti samo u slučaju zaključenja sporazuma o nadležnosti:

1) koji je zaključen poslije nastanka spora;

2) koji omogućava zaposlenom da pokrene postupak pred drugim sudom koji bi bio nadležan na osnovu kriterijuma iz st.1 i 2 ovog člana.

4. Nadležnost za vanugovorne odnose

Opšte pravilo

Član 126

U sporovima o vanugovornoj odgovornosti za štetu nadležan je sud Crne Gore i kad se štetni događaj

desio ili se može desiti na teritoriji Crne Gore.

Odredba stava 1 ovog člana primjenjivaće se i u sporovima protiv osiguravajućeg društva radi naknade štete trećim licima na osnovu propisa o neposrednoj odgovornosti osiguravajućeg društva, kao i u sporovima o regresnim zahtjevima po osnovu naknade štete protiv regresnih dužnika.

5. Nadležnost za nasljeđivanje

Opšte pravilo

Član 127

Sud Crne Gore nadležan je za nasljeđivanje ako ostavilac u vrijeme smrti ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori.

Nadležnost prema mjestu nalaženja stvari

Član 128

Kad ostavilac u vrijeme smrti nije imao uobičajeno boravište u Crnoj Gori, sud Crne Gore će biti nadležan na osnovu činjenice da se stvari koje čine zaostavštinu nalaze u Crnoj Gori i da:

1) je pravo Crne Gore izabrano kao mjerodavno u skladu sa članom 72 ovog zakona;

2) je ostavilac u vrijeme smrti bio crnogorski državljanin;

3) se primjena ovog člana odnosi samo na te stvari.

Izbor nadležnosti

Član 129

Ostavilac može raspolaganjem imovinom za slučaj smrti odrediti da sud ili sudovi države čije pravo može izabrati kao mjerodavno za nasljeđivanje u skladu sa članom 72 ovog zakona budu nadležni i za raspravljanje cjelokupne ili dijela zaostavštine. Ovako izabrana nadležnost suda je isključiva.

6. Nadležnost za porodičnopravne sporove

Bračni i sa njima povezani sporovi

Član 130

Nadležnost suda Crne Gore postoji u postupcima radi utvrđivanja postojanja ili nepostojanja braka, razvoda ili poništaja braka, ako je:

1) jedan supružnik crnogorski državljanin ili je bio crnogorski državljanin u vrijeme sklapanja braka;

2) uobičajeno boravište oba supružnika u Crnoj Gori;

3) jedan supružnik lice bez državljanstva koje ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori;

4) uobičajeno boravište jednog supružnika u Crnoj Gori, osim ako je očigledno da odluka suda Crne Gore ne bi bila priznata po pravu države čije državljanstvo ima jedan ili drugi supružnik.

Nadležnost suda Crne Gore u skladu sa stavom 1 ovog člana odnosi se i na slučaj kad se u bračnom sporu odlučuje o izdržavanju između supružnika ili bivših supružnika, roditeljskom staranju ili o izdržavanju djece ili bračnim imovinskim odnosima.

Odredbe st. 1 i 2 ovog člana primjenjuju se i na vanbračnu zajednicu.

Porodični status djeteta

Član 131

U sporovima za utvrđivanje ili osporavanje očinstva ili materinstva nadležnost suda Crne Gore postoji ako je dijete, majka, otac ili lice koje tvrdi da je otac ili majka djeteta:

1) crnogrski državljanin;

2) ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori.

Roditeljsko staranje

Član 132

Za odlučivanje o čuvanju, podizanju i vaspitanju djece koja su pod roditeljskim staranjem nadležnost suda ili drugog organa Crne Gore postoji ako je dijete crnogorski državljanin ili ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori.

Nadležnost suda ili drugog organa Crne Gore postoji i kad je djetetu potrebna zaštita tog organa.

Usvojenje

Član 133

Za odlučivanje o pitanjima u vezi usvojenja nadležan je sud ili drugi organ Crne Gore ako je usvojilac, jedan od usvojilaca ili usvojenik:

1) crnogorski državljanin;

2) ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori.

Izdržavanje

Član 134

U sporovima o izdržavanju sud Crne Gore je nadležan, ako:

1) tuženi ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori;

2) povjerilac obaveze izdržavanja ima uobičajeno boravište u Crnoj Gori;

3) se o izdržavanju odlučuje u sporu koji se vodi pred sudom Crne Gore o statusnim odnosima ili roditeljskom staranju.

Drugi porodičnopravni odnosi

Član 135

Za druge porodičnopravne odnose nadležnost suda Crne Gore postoji kad je sud nadležan po pravilima o mjesnoj nadležnosti.

Glava XI
OSTALE ODREDBE

Stranačka i parnična sposobnost fizičkog lica

Član 136

Za stranačku i parničnu sposobnost fizičkog lica mjerodavno je pravo države čiji je to lice državljanin.

Ako strani državljanin nije parnično sposoban u skladu sa stavom 1 ovog člana, a parnično je sposoban po pravu Crne Gore, može sam preduzimati radnje u postupku.

Zakonski zastupnik stranog državljanina iz stava 2 ovog člana može preduzimati radnje u postupku samo dok taj strani državljanin ne izjavi da sam preuzima vođenje parnice.

Za stranačku sposobnost stranog pravnog lica mjerodavno je pravo iz člana 19 ovog zakona.

Obaveza obezbjeđivanja parničnih troškova

Član 137

Kad strani državljanin ili lice bez državljanstva koje nema prebivalište u Crnoj Gori pokreće parnicu pred sudom Crne Gore dužan je da tuženom, na njegov zahtjev, obezbijedi parnične troškove.

Tuženi je dužan da zahtjev iz stava 1 ovog člana podnese najkasnije na pripremnom ročištu, a ako pripremno ročište nije održano, na prvom ročištu za glavnu raspravu prije nego što se upusti u raspravljanje o glavnoj stvari, odnosno čim je saznao da postoje pretpostavke za traženje obezbjeđenja.

Obezbjeđenje parničnih troškova daje se u novcu, ali sud može odobriti da se obezbjeđenje daje i u drugom pogodnom obliku.

Oslobađanje od obaveze obezbjeđivanja parničnih troškova

Član 138

Tuženi nema pravo na obezbjeđenje parničnih troškova ako:

1) u državi čiji je državljanin tužilac, crnogorski državljani nijesu dužni da daju obezbjeđenje;

2) tužilac uživa u Crnoj Gori pravo azila;

3) se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje tužioca iz njegovog radnog odnosa u Crnoj Gori;

4) su u pitanju bračni sporovi ili sporovi o utvrđivanju ili osporavanju očinstva ili materinstva i ako je u pitanju zakonsko izdržavanje;

5) je u pitanju mjenična ili čekovna tužba, protivtužba ili izdavanje platnog naloga.

U slučaju sumnje da li su crnogorski državljani, u smislu stava 1 tačka 1 ovog člana, dužni da daju obezbjeđenje u državi u kojoj je državljanin tužilac objašnjenje daje organ državne uprave nadležan za poslove pravosuđa.

Rješenje o obezbjeđenju parničnih troškova

Član 139

Sud će u rješenju kojim se usvaja zahtjev za obezbjeđenje parničnih troškova odrediti iznos obezbjeđenja i rok u kojem se obezbjeđenje mora dati, a tužioca će upozoriti na posljedice koje su propisane zakonom ako ne bude dokazano da je obezbjeđenje dato u određenom roku.

Ako tužilac u određenom roku ne dokaže da je dao obezbjeđenje za parnične troškove, smatraće se da je tužba povučena, odnosno da je tužilac odustao od pravnog lijeka ako je zahtjev za obezbjeđenje podnesen tek u postupku povodom pravnog lijeka.

Tuženi koji je blagovremeno podnio zahtjev da mu tužilac obezbijedi parnične troškove nije dužan da nastavi postupak o glavnoj stvari sve dok se pravosnažno ne odluči o njegovom zahtjevu, a ako zahtjev bude usvojen, dok tužilac ne položi obezbjeđenje.

Ako sud odbije zahtjev za obezbjeđenje parničnih troškova, može odlučiti da se postupak nastavi i prije nego što rješenje o odbijanju postane pravosnažno.

Oslobađanje od plaćanja parničnih troškova

Član 140

Strani državljani imaju pravo na oslobođenje od plaćanja parničnih troškova pod uslovom uzajamnosti.

DIO TREĆI
PRIZNANjE I IZVRŠENjE STRANIH ODLUKA

Glava XII
PRIZNANjE I IZVRŠENjE STRANIH SUDSKIH ODLUKA

Strana sudska odluka

Član 141

Strana sudska odluka izjednačava se sa odlukom suda Crne Gore i proizvodi pravno dejstvo u Crnoj Gori samo ako je prizna sud u Crnoj Gori.

Stranom sudskom odlukom, u smislu stava 1 ovog člana, smatra se i poravnanje zaključeno pred sudom (u daljem tekstu: sudsko poravnanje).

Stranom sudskom odlukom smatra se i odluka drugog organa, koja je u državi u kojoj je donesena izjednačena sa sudskom odlukom, odnosno sudskim poravnanjem, ako se tom odlukom regulišu odnosi iz člana 1 ovog zakona.

Potvrda o pravosnažnosti odluke

Član 142

Strana sudska odluka priznaće se ako je podnosilac predloga za priznanje uz tu odluku ili njen ovjeren prepis podnio i potvrdu nadležnog stranog suda, odnosno drugog organa o pravosnažnosti te odluke po pravu države u kojoj je donesena.

Ukoliko strana sudska odluka ili njen ovjeren prepis nijesu sačinjeni na službenom jeziku ili jeziku u službenoj upotrebi suda, stranka koja traži priznanje mora podnijeti i ovjeren prevod strane sudske odluke.

Nepoštovanje prava na odbranu

Član 143

Sud Crne Gore odbiće priznanje strane sudske odluke ako povodom prigovora lica protiv koga je ta odluka donesena utvrdi da to lice nije moglo učestvovati u postupku zbog nepravilnosti u postupku.

Naročito će se smatrati da lice protiv koga je donesena strana sudska odluka nije moglo učestvovati u postupku zbog toga što mu poziv, tužba ili rješenje kojim je započet postupak nije bilo lično dostavljeno, odnosno što uopšte nije ni pokušano lično dostavljanje ili što mu nije ostavljeno dovoljno vremena za

pripremu, osim ako se to lice na bilo koji način upustilo u raspravljanje o glavnoj stvari u prvostepenom postupku.

Isključiva nadležnost suda Crne Gore

Član 144

Strana sudska odluka neće se priznati ako u predmetnoj stvari postoji isključiva nadležnost suda ili drugog organa Crne Gore.

Prekomjerna nadležnost stranog suda

Član 145

Strana sudska odluka neće se priznati ako je strani sud svoju međunarodnu nadležnost zasnovao na činjenicama koje pravo Crne Gore ne predviđa za zasnivanje međunarodne nadležnosti suda Crne Gore za rješavanje istog spora.

Postojanje pravosnažne odluke u istoj stvari i među istim strankama

Član 146

Strana sudska odluka neće se priznati ako je u istoj stvari sud ili drugi organ Crne Gore donio pravosnažnu odluku ili ako je u Crnoj Gori priznata neka druga strana sudska odluka koja je donesena u istoj stvari.

Sud će zastati sa priznanjem strane sudske odluke ako je pred sudom Crne Gore u toku ranije pokrenuta parnica u istoj pravnoj stvari i među istim strankama, i to do pravosnažnog okončanja te parnice.

Povreda javnog poretka

Član 147

Strana sudska odluka neće se priznati ako bi dejstvo priznanja te odluke očigledno bilo suprotno javnom poretku Crne Gore.

Strana sudska odluka o ličnom ili porodičnom statusu državljanina Crne Gore

Član 148

Ako sud Crne Gore smatra da se strana sudska odluka odnosi na lično stanje crnogorskog državljanina, takva odluka, da bi bila priznata, podliježe preispitivanju u skladu sa čl. 142 do 147 ovog zakona.

Izvršenje strane sudske odluke

Član 149

Na izvršenje strane sudske odluke primjenjuju se odredbe čl. 142 do 147 ovog zakona.

Podnosilac zahtjeva za izvršenje strane sudske odluke, pored potvrde iz člana 142 ovog zakona, treba da podnese i potvrdu o izvršnosti te odluke po pravu države u kojoj je donesena.

Glava XIII
PRIZNANjE I IZVRŠENjE STRANIH ARBITRAŽNIH ODLUKA

Strana arbitražna odluka

Član 150

Stranom arbitražnom odlukom smatra se arbitražna odluka koja nije donesena u Crnoj Gori.

Strana arbitražna odluka ima pripadnost države u kojoj je donesena.

Priznanje i izvršenje

Član 151

Na priznanje i izvršenje stranih arbitražnih odluka primjenjuje se Konvencija o priznanju i izvršenju stranih arbitražnih odluka iz 1958. godine ("Službeni list SFRJ - Međunarodni ugovori", broj 11/81).

Glava XIV
POSTUPAK PRIZNANjA I IZVRŠENjA STRANIH SUDSKIH I ARBITRAŽNIH ODLUKA

Pokretanje postupka

Član 152

Postupak priznanja strane sudske ili arbitražne odluke pokreće se podnošenjem predloga.

Priznanje odluke stranog suda u stvarima koje se odnose na lično stanje ovlašćeno je da traži svako lice koje za to ima pravni interes.

Za priznanje stranih sudskih ili arbitražnih odluka mjesno je nadležan stvarno nadležan sud.

Za izvršenje stranih sudskih ili arbitražnih odluka mjesno je nadležan sud na čijem području treba sprovesti postupak izvršenja.

Tok postupka i pravni ljekovi

Član 153

U postupku priznanja strane sudske ili arbitražne odluke sud će se ograničiti na to da ispita da li postoje uslovi iz čl. 142 do 147 ovog zakona.

Ukoliko sud utvrdi da nema prepreka za priznanje strane sudske ili arbitražne odluke, donijeće rješenje o priznanju strane odluke.

Rješenje o priznanju će se uručiti suprotnoj stranci, odnosno drugim učesnicima u postupku donošenja strane sudske odluke, uz pravnu pouku da protiv tog rješenja može podnijeti prigovor u roku od 30 dana od dana uručenja rješenja.

O prigovoru odlučuje sud koji je donio rješenje o priznanju, u vijeću od troje sudija. Ukoliko odlučivanje o prigovoru zavisi od spornih činjenica, sud će odlučiti nakon održanog ročišta.

Protiv rješenja kojim sud odbije predlog za priznanje strane sudske ili arbitražne odluke i protiv rješenja kojim sud odlučuje o prigovoru dozvoljena je posebna žalba drugostepenom sudu, u roku od 30 dana od dana uručenja rješenja.

Izuzetno od stava 3 ovog člana, sud neće rješenje o priznanju strane sudske odluke o razvodu braka

dostaviti suprotnoj stranci ukoliko je lice koje traži priznanje crnogorski državljanin, a suprotna stranka nema prebivalište ili boravište u Crnoj Gori.

Vanredni pravni ljekovi

Član 154

Protiv rješenja o priznanju ili oglašavanju izvršnom strane sudske odluke koja je ukinuta po vanrednom pravnom lijeku u državi u kojoj je donijeta može se podnijeti predlog za ponavljanje postupka.

Priznanje i oglašenje izvršnom strane sudske odluke kao prethodno pitanje

Član 155

Ako se pred sudom Crne Gore priznanje ili oglašenje strane odluke postavi kao prethodno pitanje, sud Crne Gore nadležan je da odluči o njenom priznanju, odnosno

oglašavanju izvršnom u postupku u kome odlučuje o glavnom zahtjevu povodom koga se pitanje postavlja.

Isprave

Član 156

Uz predlog za priznanje ili oglašavanje izvršnom strane sudske odluke prilažu se i:

1) odluka u izvorniku ili ovjerenom prepisu uz ovjereni prevod ovlašćenog sudskog tumača;

2) potvrda da je odluka pravosnažna po pravu države u kojoj je donijeta;

3) potvrda da je odluka izvršna po pravu države u kojoj je donijeta ako se zahtijeva oglašavanje odluke izvršnom.

Troškovi postupka

Član 157

O troškovima postupka odlučuje sud po pravilima koja bi se primjenjivala u slučaju kad bi o toj stvari odlučivao sud ili drugi organ Crne Gore.

Shodna primjena drugih zakona

Član 158

Ukoliko u ovom poglavlju nema posebnih odredaba o postupku priznanja stranih sudskih ili arbitražnih odluka shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje vanparnični postupak.

DIO ČETVRTI
POSEBNE ODREDBE

Zaključivanje braka u diplomatsko - konzularnim predstavništvima

Član 159

Crnogorski državljani mogu u drugoj državi zaključiti brak u diplomatskom ili konzularnom predstavništvu Crne Gore ako se tome ne protivi država u kojoj se to diplomatsko ili konzularno predstavništvo nalazi ili ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom.

Ministarstvo nadležno za konzularne poslove će odrediti u kojim se diplomatskim, odnosno konzularnim predstavništvima Crne Gore mogu zaključivati brakovi između crnogorskih državljana.

Poslovi starateljstva

Član 160

Poslove starateljstva za crnogorske državljane koji se nalaze u drugoj državi vrši diplomatsko ili konzularno predstavništvo Crne Gore ako se tome ne protivi država u kojoj se to diplomatsko ili konzularno predstavništvo nalazi ili ako je to predviđeno međunarodnim ugovorom.

Sastavljanje testamenta

Član 161

Crnogorskom državljaninu u drugoj državi testament može sastaviti diplomatsko ili konzularno predstavništvo Crne Gore po propisima koji važe za sastavljanje sudskog testamenta.

Ovjera potpisa, rukopisa i prepisa

Član 162

Diplomatsko ili konzularno predstavništvo Crne Gore može vršiti ovjeru potpisa, rukopisa i prepisa u skladu sa međunarodnim ugovorima i propisima države u kojoj se to diplomatsko ili konzularno predstavništvo nalazi.

Bliži način obavljanja poslova iz stava 1 ovog člana propisuje ministarstvo nadležno za konzularne poslove.

Izdavanje uvjerenja o propisima Crne Gore

Član 163

Uvjerenje o propisima koji važe ili koji su važili u Crnoj Gori, radi njihove upotrebe pred organima druge države, izdaje organ državne uprave nadležan za poslove pravosuđa.

U uvjerenju iz stava 1 ovog člana navodi se naziv propisa, datum kad je donesen, datum početka primjene propisa, odnosno kad je prestao da važi i tekst odgovarajućih odredaba tog propisa.

DIO PETI
PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Nadležnost

Član 164

Sud ili drugi organ Crne Gore pred kojim je pokrenut postupak za raspravljanje privatnopravnih odnosa sa međunarodnim elementom prije početka primjene ovog zakona ostaje nadležan i kad njegova nadležnost za raspravljanje tih odnosa nije predviđena ovim zakonom.

Postupci iz stava 1 ovog člana u kojima se sud ili drugi organ Crne Gore oglasio nenadležnim prije početka primjene ovog zakona mogu biti ponovo pokrenuti poslije početka primjene ovog zakona ako

je ovim zakonom propisana nadležnost suda, odnosno drugog organa Crne Gore i ako sporni zahtjev još može biti istaknut.

Započeti postupci

Član 165

Ako je do dana početka primjene ovog zakona donesena prvostepena odluka kojom se postupak pred prvostepenim sudom ili drugim organom završava, postupak će se nastaviti po propisima koji su važili do dana početka primjene ovog zakona.

Ako poslije početka primjene ovog zakona bude ukinuta prvostepena odluka iz stava 1 ovog člana, dalji postupak sprovešće se po ovom zakonu.

Mjerodavno pravo

Član 166

U stvarima sa međunarodnim elementom povodom kojih je na dan početka primjene ovog zakona u toku prvostepeni postupak, mjerodavno je pravo propisano ovim zakonom.

Priznavanje i izvršenje

Član 167

Ovaj zakon se primjenjuje na uslove za priznavanje i oglašavanje strane odluke izvršnom ako je na dan početka njegove primjene u toku postupak za priznavanje, odnosno oglašavanje strane odluke izvršnom.

Prestanak važenja i primjene

Član 168

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da se primjenjuje Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja ("Službeni list SFRJ", br. 43/82 i 72/82 i "Službeni list SRJ" broj 46/96) i prestaju da važe odredbe: člana 15 stav 2 tačka 1 Zakona o zalozi kao sredstvu obezbjeđenja potraživanja ("Službeni list RCG" broj 38/02), člana 10 Zakona o spoljnoj trgovini ("Službeni list RCG" broj 28/04) i člana 3 Zakona o zaštiti potrošača ("Službeni list CG" broj 26/07).

Stupanje na snagu

Član 169

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se nakon šest mjeseci od dana objavljivanja.

Broj 24-9/12-7/4

EPA 45 XXV

Podgorica, 23. decembra 2013. godine

Skupština Crne Gore 25. saziva

Predsjednik,

Ranko Krivokapić, s.r.

IZMENE

Po izvršenom sravnjenju sa izvornim tekstom, utvrđeno je da se u tekstu Zakona o međunarodnom privatnom pravu, objavljenom u "Službenom listu CG", br. 1/14, potkrala tehnička greška, pa se daje:

Ispravka Zakona o međunarodnom privatnom pravu

Ispravka je objavljena u "Službenom listu CG", br. 6/2014 od 4.2.2014. godine.

U nazivu člana 53 umjesto riječi: "Nelegalna" treba da stoji riječ "Nelojalna", a poslije riječi "ograničenje" treba da stoji riječ "slobodne".

Broj: 24-9/12-7/6

EPA: 45 XXV

Podgorica, 23. januar 2014. godine

Iz Službe Skupštine Crne Gore